

A „fordulat évét” követően, mint „osztályidegen-elem” ellen büntető eljárásokat folytattak, 1951-ben a társadalmi tulajdon nagy kezeléséért 5 hónapi, 1952-ben pedig vesztegetés büntetése miatt 1 év 4 hónapi börtönbüntetésre ítélték, mely büntetéseit közkegyelmi rendelkezések folytán nem kellett letöltenie.⁸ 1954-ig mezőgazdasági munkásként dolgozott. 1954-ben néhány hold haszonbérlet földterületen gazdálkodó rizstermelési csoportba lépett be, s mint telepvezető dolgozott.

Első házasságából két gyermeke (*István*, sz. 1938-ban, 1956-ban Németországba emigrált, 1983-ban hunyt el, és *Anikó* - 1940-1992) származott. Első feleségétől származó két gyermekét anyai nagynénjük és anyai nagyanyjuk nevelte.

Első felesége, *Fazekas Julianna* korai halála (1944) után ismét megnősült, második felesége, akivel 1947 januárjában ismerkedett meg *Szentpétery Magdolna* volt, az ő szülei is vagyontalanok voltak, ill. egy kh. földtulajdonnal rendelkeztek. Szentpétery Magdolna nevelőapja, *Szentpétery Lajos* a szarvasi fürdő bérlője volt, családja jómódúnak számított. Második felesége a szarvasi kiegészítő iskola tanára volt közel 30 évig, e házasságából négy gyermek származott (*Péter*, orvos – 1948-1979; *Ildikó*, középvezető a versenyszférában sz. 1951; *Magdolna*, könnyűipari bedolgozó – 1953-1998; és *Gábor*, műanyagipari szakmunkás – 1956-2008). Velük élt vak nővére, Anna is.

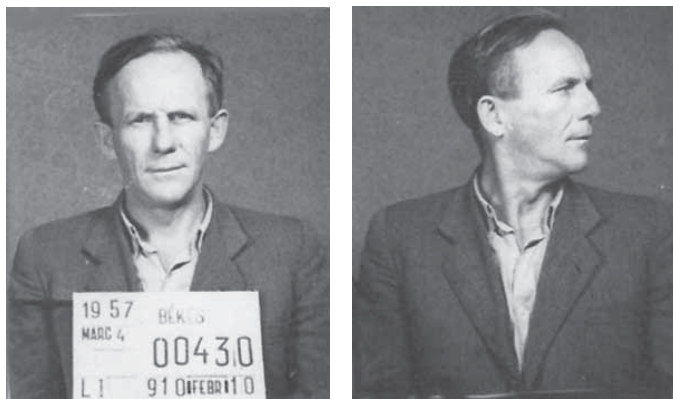
Az 1956. évi forradalom napjaiban

A forradalom kitörésekor Bugyi községben, majd a fővárosban tartózkodott, s épp a forradalmi események miatt csak október 31-én jöhetett haza Szarvasra egy Békéscsabáról Budapestre adományokat szállító konvoj visszatérésekor. Az esti órákban érkezett meg, s ekkor értesült arról, hogy már több alkalommal keresték a megalakult Kisgazda Pártból. Még ezen a napon este megjelent a Kisgazda Párt helyiségében, ahol mintegy 50 személy tartózkodott, felkérték, hogy kapcsolódjon be a szervezőmunkába.

Részt vett a tagfelvételi ívek elkészítésében, november 1-én és 2-án megtartott gyűlések megszervezésében. November 2-án délelőtt megtartott gyűlésen beválasztották a Járási Forradalmi Tanácsba, majd az esti órákban a tagok elnöknek választották meg. Ezt követően két napig, november 4-ig ellátta e tisztségéből eredő feladatait, közreműködött pl. egyes kompromittált személyeknek a Járási Tanács hivatalából való eltávolításában (aláírta felmondásokat), tárgyalt a DISZ Bizottság pénzeszközeinek letiltásáról, a forradalmi tanács részére személygépkocsi biztosításáról.⁹ A forradalom megdöntését követően részt vett Szarvason Budapest lakossága részére kezdeményezett élelmiszergyűjtésben.

A megtorlás

1956. november 5-én házi őrizetbe helyezték,¹⁰ majd 1957. február 21-én éjszaka a Lászlóffy család Szabadság u. 39. szám alatti lakásán házkutatást tartottak, a lakást feldúlták, gyermekeiket kirángatták az ágyból, s a szalmazsákokat is kifordították, fegyvert és pénzt kerestek, 30 000 Ft készpénzt foglaltak le. Lászlóffy Istvánt előzetes letartóztatásba helyezték.

A bűnügyi nyilvántartás részére készült felvételek

Előzetes letartóztatását Békéscsabán töltötte, ahol súlyosan bántalmazták. Ellene, és négy társa (*Szarvasi György*, dr. *Csicsely Mihály*, *Lustyik János* és *Kiszely Mihály*) ellen büntetőeljárást indítottak. Ennek során a Békés Megyei Ügyészség 1957. július 19. napján emelt vádat ellene a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló büntettségben való tevékeny részvétel miatt.

A vádirat Lászlóffy István tevékenységével kapcsolatban az alábbiakat tartalmazta (kivonatossal közlés):

„Lászlóffy István a szarvasi forradalmi eseményekbe későn kapcsolódott be, mivel a forradalom kitörésének idején Budapesten tartózkodott rizsszállítási ügyben. Október 31-én érkezett Szarvasra, s haladéktalanul jelentkezett a Budapestről hozott röp-cédulákkal az újonnan megalakult kisgazdapárt helyiségében.

A november 2-án délelőtt tartott nagygyűlésen a szarvasi járási forradalmi bizottságba delegálták, s e minőségében jelent meg az esti órákban a forradalmi bizottság alakuló ülésén, ahol a bizottság elnökévé választották meg. Már ezen az ülésen előterjesztést tett a Szarvasi Járási Tanács egyes kompromittált tisztségviselőinek elmozdítására, indítványát a bizottság elfogadta, azonban a határozat az idő rövidsége miatt nem került végrehajtásra.

Végül november végén, vagy december elején – mikor azt tapasztalta, hogy a munkásárság tagjai között olyan személyek is vannak, akik korábban a begyűjtésnél dolgoztak – olyan kijelentést tett, hogy Budapestről fog fegyvert hozatni, s „ráijeszt” a munkás-örökre. A nyomatkozás során nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy kapcsolatot keresett volna fegyver beszerzése céljából.”

Az új-régi hatalom olykor emberséges intézkedések is kezdeményezett. *Molnár Lászlót*, a Járási Tanács Művelődési Osztályának vezetőjét 1956 végén megkereste *Laukó György*, az MSZMP járási titkára, mivel tudomására jutott, hogy Lászlóffy István felesége, négy gyermeke, illetőleg vak nővére az éhezés határán vannak. Molnár látogatást tett Lászlóffyné lakásán, majd Laukó egyetértésével kinevezte Lászlóffynét a Gyógynevelési Iskolához nevelőnek, ahol nyugdíjazásáig dolgozott.¹¹

A büntetőügy kihelyezett nyilvános tárgyalását a szarvasi tanácssháza (a volt Mitrovszky kastély) tanácsstermében tartották 1957. december 2-4. napjain. A tárgyalásokat elhangzottakat – a korabeli eljárási szabályokkal is ellentétben – megafonokkal kihangsúlyozták, s így az ott elhangzottakat az utcán tartózkodók, s a még ki nem hallgatott tanúk is hallhatták. A Békés Megyei Bíróság az 1957. december 6. napján meghozott ítéletével a vádiratba foglalt, jelentősnek, s különösen erőszakosnak nem minősíthető cselekmények miatt Lászlóffy Istvánt 8 évi börtönbüntetéssel, teljes vagyonelkobzással, és 5 évi időtartamra egyes jogaitól való eltiltással sújtotta. A Legfelsőbb Bíróság Népbírói Tanácsa az 1958. május 14. napján kihirdetett ítéletével a börtönbüntetését és az egyes jogoktól való eltiltás mellékbüntetését 10 évre súlyosbította „a dolgozó nép megvédése érdekében”, a vagyonelkobzás mellékbüntetés fenntartása mellett.¹²

Büntetését Márianosztrán töltötte le (rabszáma 960-921 volt), többek között *Fekete Pállal* együtt, aki könyvben örökítette meg a forradalom és a megtorlás éveit. Több mint hat év után, 1963. március 31-én amnesztiával szabadult.

Mikorra kiszabadult, beteg, megtört emberré vált. A forradalmat követő megtorlás során családja is széthullott. Feleségét (1994-ben halt meg) az állandó zaklatások idegileg és fizikailag – súlyos szívbeteg lett – megviselték. Gyermekei is sokat szenvedtek a hátrányos megkülönböztetés és a sok nélkülözés miatt. Magdolna leánya a szarvasi gimnáziumban folytatott tanulmányait abbahagyta, mert a család rossz anyagi helyzete miatt kénytelen volt munkát vállalni. Két leánygyermeké az evangélikus egyház árvaházába lett elhelyezve, mivel felesége gyakran kórházi ápolásra szorult.

Szabadulása után sokáig nem talált munkát, majd a Vízügyi Igazgatóság eperjesi telepén, mint gátőrt alkalmazták. Kortársai nyitott, barátságos, közvetlen emberként jellemezték. A sors azonban megtörte, egy szemtanú látta gátőr korában az orosházi vasútállomáson, reménytelenül, viharkabátban egy közönséges zsákból pusztá kenyeret eszegetve várakozni.¹³ Régi jó barátai,

⁸ A Gyulai Megyei Bíróság, mint elsőfokú bíróság B. 4931957/41. számú, 1957. december 6. napján kelt ítélete.

⁹ 1957. március 6-án Békéscsabán felvett kihallgatási jegyzőkönyv adatai.

¹⁰ Litauskai András: *Fejezetek életemből*, In: *Szarvas város-járás szabad negyedszázada*, szerk.: dr. Tóth Lajos, Szarvas, 1970. 65. p.

¹¹ *Forradalom és megtorlás Szarvason, 1956-1963*, felelős szerkesztő: dr. Kutas Ferenc Szarvas, 2006. 162 p.

¹² A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Népbírói Tanácsa Nbf. III. 5085/1958/46 számú ítélete

¹³ *Gácsi Lajosné sz. Marosvári Ilona* szarvasi lakos közlése, aki e ténnyről férjétől szerzett tudomást.